

Під кроною дерев тут часто трапляються такі представники трав'янистої флори, занесені до "Червоної книги України", як *Neottia nida-avis* (L.) Rich., *Eripactis atropurpurea* (Hoffm. ex Bernh.) Schult., *E. purpurata* Smith, *Cephalanthera damasonium* (Mill.) Druce з родини Orchidaceae, *Galanthus nivalis* L. з родини Amaryllidaceae, *Lilium martagon* L. з родини Liliaceae *Allium ursinum* L., на більш освітлених ділянках трапляється *A. strictum* Schrad. з родини Alliaceae. На відкритих крейдяних і вапнякових відслоненнях знаходимо *Botrychium lunaria* (L.) Sw. з родини Lycopodiaceae. Звичайними для території є релікти: *Melittis sarmatica* Klok. з родини Lamiaceae, *Hedera helix* L. з родини Araliaceae, зростає тут і *Daphne mezereum* L. з родини Thymelaeaceae.

Досліджуючи рослинність Кременецьких гір та їх околиць, працівниками ботанічного саду виявлені місця зростання *Platanthera bifolia* (L.) Rich., *Dactylorhiza fuchsii* (Druce) Soo, *D. majalis* (Reichenb.) P. F. Hunt et Summerhayes, *Cypripedium calceolus* L., *Gentiana cruciata* L., *Lycopodium annotinum* L. Колекція рідкісних рослин саду на сьогодні становить більш ніж 50 видів.

Розширюються і колекційні ділянки саду, аби відтворити призабуте ім'я одного із найстаріших ботанічних садів України, який мав загальноєвропейське визнання, співпрацював із польськими, німецькими, французькими та американськими ботанічними установами.

Сьогодні Кременецьким ботанічним садом налагоджено тісні контакти із Національним ботанічним садом НАНУ ім. М.М. Гришка, ботанічними садами Українського державного лісотехнічного університету, ім. О.В. Фоміна, дендропарком "Софіївка" та ін.

Важливою ділянкою є співробітництво із зарубіжними ботанічними садами, котрі останніми роками постійно надсилають каталоги з пропозиціями обміну рідкісними видами і насінням рослин.

Значною подією, яка посприяла процесу активного відродження саду, стало проведення на його базі у червні 1999 р. Сесії Ради ботанічних садів України та Всеукраїнської наукової конференції на тему "Інтродукція і акліматизація рослин на Волино-Поділлі" [3].

За останніх три роки в КБС створено колекції рододендронів (27 видів та 28 сортів і форм), бузків (5 видів 37 сортів). У період з 2000 по 2001 рр. створено колекції лікарських (50 видів), нових кормових (45 видів), пряно-смакових та овочевих (26 видів), квітково-декоративних (204 види), троянд (68 сортів).

Для втілення у реальність проектів реконструкції КБС, розроблених працівниками КБС ім. М.М. Гришка ще у 1998 р., та прискорення процесу повноцінного функціонування саду, виділених бюджетних коштів недостатньо. Для того щоб охопити роботою всю територію ботанічного саду, необхідно також розширити штати працівників, яких на сьогодні нараховується 48 чоловік. Минулого року у штаті було лише 12 чоловік.

Однак навіть у умовах недостатнього фінансування та кадрового забезпечення колективу вдається поступово нагромаджувати як обсяги робіт з відродження саду, так і підвищувати якісні показники ведення науково-дослідного процесу. На сьогодні колектив працює над вирішенням таких науково-дослідних і науково-технічних завдань:

- створення каталогу основних груп рослин;
- розробка плану територіальних зон та виділення їх у натурі (історична, наукова, експозиційна та заповідна зони);

- створення нових експозицій (коніферетум, сад магнолій, розарій, арборетум, декоративний плодовий сад);
- проведення науково-пошукових і підготовчих робіт з перетворення лісових насаджень у лісопаркові та ландшафтно-експозиційні;
- вивчення продуктивних показників аборигенної та інтродуктивної дендрофлори ботанічного саду і регіону Кременецької гір у цілому;
- вивчення продуктивних показників та особливостей розвитку плодово-ягідних культур;
- вивчення декоративних властивостей дендрофлори та трав'янистих рослин, рослинності водоем та альпійських територій для створення об'єктів декоративно-садового мистецтва;
- вивчення флори лікарських рослин Кременецької гір і розробка системи їх вирощування, впровадження пряно-смакових та нових кормових культур і розробка системи їх вирощування;
- планова розробка та створення окремої зони інтродукції ендемічних, реліктових та рідкісних видів рослин регіону Кременецьких гір і Малої Полісся.

Повернути всесвітню відому славу, первозданну красу та багатство Кременецького ботанічного саду можна лише завдяки спільним зусиллям з боку представників різних сфер діяльності: вчених, громадських активістів, за підтримки державних структур, зацікавлених підприємств та організацій.

Література

1. Бригинець Н.Л., Заверуха Б.В. Ботанический сад при Кременецком педагогическом институте // Бюл. Главного ботанического сада. – 1958, вып. 30. – С. 12-14.
2. Родічкіна О., Родічкін І. Майстер словов-паркового мистецтва // Архітектура України. – 1992, №3. – С. 33-39.
3. Цицюра Н.Л., Черняк В.М., Стельмачук В.Г. Відродження Кременецького ботанічного саду як історико-ботанічного об'єкта // Матер. Всеукр. наук. конф. "Інтродукція та акліматизація рослин на Волино-Поділлі". – Тернопіль, 1999. – С. 117-121.
4. Besser W. Catalogue des plantes du Jardin Botanique de Krzemieniec en Volhynie. I. An. 1810. – 88 p.
5. Besser W. Enumeratio plantarum hucusque in Volhynia, Podolia, gub. Kiioviensi, Bessarabia, cis Tyrcaica et circa Odessam collectorum, simul cum observationibus in primitias flora Galiciae Austriacae. – Vilnae, 1822. – 111 p.
6. Besser W. Primitie Florae Galiciae Austriacae Utriusque. – Vienna, 1809. – T.1. – 399 p.

УДК 712.253:631.

Л.П. Мордатенко¹, С.І. Галкін¹ – м. Біла Церква

"ОЛЕКСАНДРІЯ" НА МЕЖІ ХХІ СТОРІЧЧЯ

Подано історію створення парку та етапи його розвитку протягом двох століть. Охарактеризовано архітектурні споруди, рослинну різноманітність, внесок окремих науковців в створення і реконструкцію ландшафтів. На основі аналізу минулого та сучасного стану парку намічена перспектива його розвитку в майбутньому.

L.P. Mordatenko, S.I. Galkin – Bila Tserkva

"Oleksandriya" at the edge of XXI century

The history of creation of park and stages of his development in two centuries are given in this article. Architectural constructions of the park, the plant variety, the valuable contribution of separate scientist to creation and reconstruction of landscapes were described. Perspective of development of the park in the future has been outlined on the base of analysis his past and modern state.

¹ дендропарк "Олександрія" НАУ (Dendrological park "Alexandria" of NAS of Ukraine)

Дендропарк "Олександрія" виник на місці природної діброви понад 200 років тому як заміська резиденція Великого Коронного гетьмана Речі Посполитої Ф.К. Браницького з роду Корчак.

Це була багата і дуже впливова людина, якій з 1774 р. належало Білоцерківське староство (485 тис. десятин землі, 40 тис. кріпаків, або 10 % усіх кріпаків і 14 % усіх земель Київщини).

Після розподілу Польщі в 1793 р. К. Браницький, який взяв вже на той час шлюб з племінницею князя Г. Потьомкіна О.В. Енгельгард, почав постійно мешкати у м. Біла Церква. І щоб довести, що і далеко від Петербургу і Варшави він може жити не гірше, маючи до того ж необхідні кошти, вирішив закласти на лівому березі р. Рось у Білій Церкві великий ландшафтний парк, який отримав назву "Олександрія".

Авторами проекту і безпосередніми виконавцями робіт зі втілення проекту в натуру були французький архітектор Мюффо, а також італієць Домінік Батані та львівський садівник Август Станге. Вони, а також Бартецький, Вітт, Старов, Частовський, Рінгер-Чех та інші спеціалісти, які керували роботами у парку у наступні роки заклали основу паркових композицій "Олександрії", використовуючи для своїх задумів природний лісоотеповий ландшафт, а також рідкісні екзотичні рослини, які завозилися з Центральної Польщі та інших країн.

З 1815 р. і протягом 54 років роботами у парку керував німецький садівник Август Енс. Під його керівництвом було створено не тільки незабутні ландшафти Великої та Малої галявин, висаджено багато рідкісних дерев, таких, як сосна Веймутова, сосна чорна, тюльпанове дерево, різні види модрин, дубів, тополь тощо, але і створені також Російський і Південний фруктові сади, а також фруктовий сад "Мур, де завдяки специфічному мікроклімату вирощувалися рідкісні теплолюбні сорти плодівих та ягідних рослин.

Самі господарі парку, особливо гетьманова дружина О.В. Браницька теж постійно піклувалася про парк, поповнення його видового складу. Ось цитата з листа, який писала О.В. Браницька своєму синові Володиславу Ксаверієвичу, датований 19 вересня 1816 р.: "Сделай мне одолжение, привези с собою от княгини Радзивилловой кустик каприфолии, она мне очень обещала из своей Аркадии, а у меня этого растения нет – пожалуйста, мой милый друг, сделай сие, мне очень одолжишь и я чрезмерно этого растения желаю, а ты знаешь, что это лучший подарок от тебя и для меня будет". А ось ще одна згадка англійського лікаря-туриста, який відвідав "Олександрію" в 1835 р. Графиня говорила: "Этот сад обошелся мне у четверть миллиона. Но знаешь ли, что сказала мне Императрица?". Она сказала: "Графиня, все эти деньги остались здесь на месте, а это что-нибудь да значит!".

Як вважали до середини XIX ст., що парк досяг кульмінації у своєму розвитку. На цей час у районі "Дідинця" було збудовано літній палац Браницьких. Поруч з палацом зведено павільйон, який отримав назву "Царський". У цьому павільйоні жили гості "Олександрії", серед яких були і члени царської сім'ї.

У вересні 1816 р. в "Олександрії" побував цар Олександр I, пізніше відвідували парк цар Микола I з дружиною та дочками (у 1823 р.), а також Великий Князь Михайло з родиною та багато інших членів царської родини.

По другу сторону головного палацу знаходився павільйон у класичному стилі, де розміщувалася балова зала. Помешкання для дітей і домашньої прислуги знаходилися в 4-х невеличких павільйонах, розміщених неподалік і з'єднаних між собою перголами.

Збудовано було й інші архітектурні споруди. Червону хатинку – названу так за кольором стін. На нижній греблі "Лазневого" ставу було побудовано оригінальний архітектурний комплекс "Руїни", посеред якого влаштовано великий каскад води. Гарною розвагою для відвідувачів була напівкругла іонічна колонада, звана амфітеатр "Луна", вона має специфічні акустичні властивості (спочатку накопичує звук, а потім його розсіює). Важливим компонентом архітектурного комплексу були Китайський місточок ("Китайська альтанка") та Турецька хатка.

Наявність води і значної кількості ярів сприяли побудові великої кількості мостів. Більшість з них були дерев'яними, інші – кам'яні, аркові. Деякі з них були особливо ефектними, наприклад "Чортів міст", перекинутий на значній висоті над яром.

Парк був багатий і на пам'ятники. Чарівно виглядала постать гладіатора, встановлена на честь графа Воронова, яка знаходилася на пагорбі. Перед головним палацом стояла фігура Геракла. У парку були бюсти Олександра I, Катерини II та Г. Потьомкіна. У великій кількості розміщувалися бронзові та мармурові статуї, закуплені в Італії у 1816 р. Вони виготовлялися на замовлення Наполеона для оздоблення Лувру, але були викуплені Браницькими.

Перед так званім "Царським" павільйоном було встановлено п'єдестал з тесаного каменю і вмуровано кам'яну плиту на честь здобуття Варни. Були й інші споруди: колона "Пелікана", павільйон "Ротонда" та багато ін.

"Олександрія" була типовою для кінця XVIII ст. резиденцією, яка складалася з павільйонів, поділених між собою функціонально. Типовими для кінця XVIII–початку XIX ст. було оздоблення парків архітектурними спорудами та пам'ятниками.

Особлива прихильність володарки відчувалася у вшануванні окремих членів її найближчої родини, наприклад, Князя Потьомкіна, який був її дядьком і покровителем при дворі Катерини II, або графа Воронцова, який був чоловіком її молодшої доньки Слизавети.

Гордість дружніми стосунками з царською родиною виявилася у позолочених табличках під тополями канадськими і іншими деревами, посадженими руками Романових.

З точки зору ландшафтно-архітектури парк "Олександрія" становив собою певного роду міст між парком сентиментальним і парком романтичним, яким є, наприклад, "Софіївка" в Умані. В "Софіївці" на відміну від "Олександрії", де парк був насичений великою кількістю прекрасно оздоблених будівель, була старанно прихована діяльність людських рук. Штучні "Руїни", гроти, хатка з кори, колона "Пелікана" – приклад чуйності, – все це виразно свідчить про зразки сентиментальності в "Олександрії". У кінці XIX – на початку XX ст. парк "Олександрія" була одним з найкращих ландшафтних парків Європи.

В період з 1917 по 1946 рр. "Олександрія" катастрофічно постраждала. Було знищено всі будівлі та значну кількість насаджень.

В 1946 р. парк як зразок садово-паркового мистецтва та цінний дендрологічний об'єкт було передано у підпорядкування АН України з метою його впорядкування та відновлення.

Безпосередні роботи у цьому напрямі були розпочаті з ремонту алей, а пізніше – з реставрації окремих архітектурних споруд. До 1961 р. було виконано певний обсяг робіт, але у цілому вони стосувалися відбудови окремих об'єктів, а тому мали фрагментарний характер, не охоплюючи всього комплексу робіт з відновлення паркового ансамблю.

В цей час в "Олександрію" було запрошено ряд вчених – ботаніків, дендрологів – М. Грисюка, Е. Балковського, А. Рубцова, І. Дерія та інших і створено відділ збагачення дендрофлори ЦРБС АН України.

Фактично цей час можна вважати початком відбудови "Олександрії". Протягом наступних років велику допомогу у плані відновлення парку надавали директор ЦРБС академік А. Грозінський, Л. Рубцов, М. Кохно, Т. Черевченко, С. Кузнецов і багато інших, які на виїзних сесіях і у плані робочих відряджень надавали консультації, пов'язані з відновленням ландшафтів парку. Архітектурний нагляд здійснював Київський архітектор Д. Криворучко.

Перед парком було поставлене завдання створити Генеральний план відбудови і реконструкції. Такий план було створено в 1976 р. Його розглянули і затвердили на президії Академії наук і виділили відповідні кошти.

Згідно з тогочасним Генеральним планом у парку не передбачалося відновлення будівель, які зникли повністю. Це гостинні флігелі, корпус палацової челяді, будиночок з кори, павільйон "Люст-хауз" (дзеркальна бесідка), чортів міст та деякі інші архітектурні споруди. Водночас до плану робіт було включено реставрацію архітектурних форм, які мали на той час фотографії, архівні документи. Архітектором Д. Криворучко було також передбачено будівництво значної кількості нових відмінних за тематикою композицій, що, на наш погляд, було помилкою.

Весь генеральний план поділявся на два етапи. До першого етапу у найближчі роки належали роботи з реставрації Головного входу, створення господарського заїзду, Північного входу, реконструкції джерела "Лев", будівництво бетонної альтанки в Західній частині парку, а також роботи з відновлення павільйону "Ротонда", Колони "Пелікана", архітектурного комплексу "Руїни", аркових цегляних мостів, Китайського містка, колонади "Луна", водоспадів та створення пам'ятного знаку С. Палію.

Всі ці роботи було виконано до 1982 р. Крім того, була облаштована так звана "Магістральна" алея через діброву від "Дідинця" у західну частину до Палієвої гори та "об'їзна" – вздовж західної балки.

В дендрологічному плані було виконано менше робіт. Робилися неодноразові спроби з відновлення вікової діброви, алей "Соснова", "Березова" та ін. Однак роботи ці здійснювались без належної наукової основи, без урахування біологічних особливостей рослин та екологічного стану ділянок. Внаслідок цього висаджені рослини гинули або зростали дуже пригніченими, що негативно відбивалося на естетичному та санітарному стані паркових композицій.

На "Ялинковій" алеї було допущено помилку у просторовому розміщенні молодих рослин, якими алея відновлювалася.

Крім перерахованих заходів було також сформовано ландшафти "Горіхової" та "Сонячної" галявин.

Аналіз поповнення парку інтродукованими рослинами свідчить, що до складу паркових насаджень невиправдано багато (за що дендропарк піддавали критиці) вводилося інтродуцентів. За даними інвентаризації 1976-1981 рр., видовий склад дендрофлори нараховував близько 900 таксонів і збільшився порівняно з дореволюційним періодом приблизно в 8 разів.

Багато з висаджених інтродукованих рослин недостатньо зимостійкі, нерідко пошкоджуються взимку, значно втрачаючи свою декоративність. Крім того, для їх щорічної обрізки або повного видалення потребуються додаткові затрати.

Аналізуючи у цілому перший етап реалізації Генерального плану, слід зробити висновок про те, що об'єм відновлювальних робіт в "Олександрії" проведено значний, особливо стосовно реставрації архітектурних споруд, ставків і алеїно-дорожньої мережі.

Водночас бачимо, що багато з запланованих робіт залишилися ще невиконаними. Це, наприклад, обладнання Набережно-Росьової алеї по березі р. Рось від острова "Троянд" до Палієвої гори; прокладання "Казкової" алеї, яка повинна перетинати Східну балку вище "Дзеркального ставу"; не проведено реставрацію композицій "Варна" та "Танцювального павільйону"; не завершені роботи з реставрації колони "Глобус"; не зроблено спуску з Палієвої гори до р. Рось і т.д.

Причини були різні, на них зупинятися не доцільно, але не вирішені питання залишалися і їх потрібно було виконувати.

Другий етап Генерального плану включав такі питання:

- завершення впорядкування всієї алеїно-дорожньої мережі парку (її загальна довжина близько 25 км). Завершення ремонту дамб і водоспадів;
- будівництво запланованих нових архітектурних споруд і встановлення паркових скульптур;
- впорядкування насаджень парку, створення нових ландшафтних композицій і, звичайно, у першу чергу – завершення всіх невиконаних робіт першого етапу.

За останні роки (1986–2000 рр.) з питань відзначених у Генеральному плані виконано багато:

- зроблено спуск з Палієвої гори до р. Рось;
- встановлено колону "Глобус";
- оформлено видову площадку і водоспад між ставками 1 та 2;
- реставрована композиція "Варна";
- впорядкований адміністративний корпус;
- встановлено пам'ятник садівнику Єнсу на острові "Троянд";
- у парку встановлено такі скульптури: Діана, Аполлон, Китаєць і Китайка;
- встановлено лаву декабристів на честь їх перебування у м. Біла Церква.

І, нарешті, до 200-річного ювілею парку (1993 р.) у районі "Дідинець" встановлено ювілейний бронзовий пам'ятний знак.

Планом робіт (автором яких був архітектор Д.І. Криворучко) було передбачено також створення у західній частині парку нових скульптурних груп за мотивами Лесі Українки: "Потерчата", "Той, що у скелі сидить" та ін.

Ми з самого початку не дуже вітали, а навіть і не розуміли, для чого у ставинний ландшафтний парк, який вже має своє обличчя, вводити нові не відповідні духові та тематичні елементи. Однак план був затверджений у вищих інстанціях, виділено кошти і вже виготовлено скульптурні групи. Тому робота була виконана згідно з планом.

Щодо дендрологічної частини плану, то ми її усе-таки змінили. Нагадаю, що за планом на Горіховій галявині було заплановано створення композиції "Козацька рада" (30 ясенів посеред галявини, а посередині дуб бореальний (гетьман).

На Нагірній галявині – композиція "Біла хатка", де насадження повинні були символізувати хатку (з берези), дівчину (калина) і козака (дуб) і т.д.

Ми вийшли з конкретними пропозиціями на Вчену Раду ЦБА ім. М.М. Гришка і узгодили зміни, які пропонували замість Кленової поляни (клену у нас і так десятки тисяч, у тому числі та самосійного) створити молоду діброву з елітних саджанців, яка, на нашу думку, буде відігравати значну роль у ландшафтах "Олександрії"; замість "Білої хатки" створена Нагірна галявина з дубом звичайним і інші зміни.

Роботи з впорядкування центрального ядра парку "Дідинець" проведені тільки частково. Відновлено всі 9 алей, які відходять від композиційного центру-палацу, але роботи з відновлення самих будівель ще не розпочинались, що пов'язано з браком коштів.

У плані покращення санітарно-естетичного стану парку у найближчі роки намічено проведення таких природоохоронних заходів: капітальний ремонт дамби на ставку "Лазневий"; ремонт дамб на ставках №1 та №3 (західна частина парку); закріплення дерев'яними сваями берегів на ставку №2 та "Холодний"; очищення берегу річки Рось (по всій території парку) від суховершинних дерев та таких, що вже лежать у воді; обнесення заповідної території парку ровом з метою унеможливлення проїзду приватного автотранспорту; влаштування на території парку стоянки для екскурсійних автобусів; проведення своєчасних вибірково-санітарних і ландшафтних рубань дерев; капітальний ремонт окремих алей та ін.

Ключовим питанням наукової тематики парку є інтродукція та акліматизація рослин. За останні десятиріччя попереднє випробування у дендропарку пройшли тисячі найменувань деревних і трав'янистих рослин. Найбільш досконало вивчені такі групи, як деревні бобові, родина Кипарисових, ґрунтопокритні рослини, водні та прибережноводні, деревні ліани, представники родів Глід, Сосна. Досить велика і повноцінна робота проведена з вивчення шкідливої ентомофауни хвойних рослин, а також впливу техногенного забруднення на ріст головних паркотвірних порід (в першу чергу, вплив нафтопродуктів та 6-валентного хрому), оскільки таке забруднення протягом останніх 10 років стало великою проблемою для "Олександрії".

Одним з напрямків наукової роботи, яка проводиться в "Олександрії", є вивчення питань, пов'язаних зі збереженням і розмноженням рідкісних і зникаючих рослин, занесених до Червоної Книги України.

Декілька років тому науковцями дендропарку завершено ботанічну інвентаризацію видового складу. За підсумками видано дві монографії: "Дерева і кущі парку "Олександрія"" і "Каталог видового складу".

За останні роки у дендропарку "Олександрія" склався сталий науковий колектив, в якому працює 2 доктори та 5 кандидатів наук, 7 працівників є аспірантами та здобувачами ступеня кандидата наук. Це дає змогу на високому рівні виконувати науково-дослідні роботи.

Фінансування Академії наук і науково-методичне керівництво ЦБА ім. М.М. Гришка дають можливість планомірно продовжувати роботу спрямовану на

збереження і збагачення видового та генетичного різноманіття дендропарку "Олександрія", розробляти біоекологічні основи охорони і захисту рослин в умовах посиленої рекреації та техногенного забруднення середовища, розвивати парк як історично-культурний центр і пам'ятник садово-паркового мистецтва.

УДК 712.3.03

Асист. Л.В. Пархуй^{1,2}; студ. О.О. Шевчук²;
студ. О.І. Мотовильчук² – м. Львів

РОЗВИТОК САДІВ І ПАРКІВ В МІСТЕЧКУ ОЛЕСЬКО У XVII-XX СТ.

Розглянуто аспекти садово-паркового мистецтва XVII-XX ст. містечка Олесько Львівської області. На прикладах міських садів, замкових садів і монастиря капушинів використано характерні методи для створення замкового парку. Розглянуто також сад епохи Бароко, а також дано порівняння приватних міських садів середини XIX ст. і наприкінці XX ст.

Assistant L.V. Parhuts', student O.O. Shevchuk,
student O.I. Motovyl'chuk – Lviv

Gardens and parks development in Oles'ko town in XVII-XX centuries

The article deals with the garden-park art of the XVII-XX century in the town of Olesko in Lviv region. With the examples of town gardens, the castle's gardens and monastery of Caputyni the characteristic of methods used at the foundation of the castle's park, the Barocco garden is given and also the comparison of the town private gardens in the middle XIX-th and at the end of the XX-th centuries.

Містечко Олесько засноване в особливому ландшафтному середовищі. Стародавнє поселення виникло на підвищеній ділянці серед боліт та озер. З південного боку його оточували лісисті гори Вороняцького кряжу. У середньовіччя містечко було укріплене валами та ровом з боку горбів, а з північної частини мешканців містечка захищали непрохідні болота. Озеро поділяло поселення на дві частини. Важливу оборонну роль відігравав замок, який розмістився на високому пагорбі серед боліт північніше Олеська. У період нападів ворога він також слугував захистом для міщан і селян із навколишніх сіл.

Значного розквіту містечко набуло після отримання магдебурзького права у 1441 р. [1]. З цього часу, незважаючи на часті пожежі та руйнування, відбувається неухильне зростання поселення. Найбільшого розвитку Олесько набуло у XVII-сер.XVIII ст. На цей час сформувалась ринкова площа із ратушею, торговими рядами, костелом і церквами.

У 1590-1610 рр. Іван Данилович на місці давньоруської твердині розбудовує новий замок, обводить його валом і ровом. Два рукави одного струмка омивали пагорб, на якому розміщувався замок [2]. Імовірно, що між 1610 та 1683 рр. заклали призамковий парк, оскільки вже у 1683р. на кошти королеви Марії Казимири розпочалися реставраційні роботи у замку, а коло підніжжя замку, на місці запущеного саду, закладають новий сад в італійському стилі [3]. Про запущений сад, з якого "ледве слід лишився", згадує також і Бароч у "Хроніці Олеська"[4]. У період реконструктивних робіт (1683-1687 рр.) упорядковано старовинний партер із в'їзною брамою, відремонтовано кухню, пекарню, кондитерську, будинки для

¹ кафедра екології та ландшафтної архітектури

² Український державний лісотехнічний ун-тет

1. Історія садово-паркового будівництва